درباره کودکان کار اینترنتی

سیما برخوری‌مهنی، عضو کانون وکلای دادگستری کرمان: استفاده ابزاری از کودک یا کار اجباری کودک در فضای مجازی، یکی از معضلات جامعه امروزی و از مصادیق بارز برده‌داری مدرن است. اختلالات شخصیتی، بحران هویت و تزلزل شخصیت از تبعات نگاه ابزاری و اقتصادی به کودک در فضای مجازی است. حال اگر این سوءاستفاده از نوع جنسی باشد، به‌مراتب عواقب وخیم‌تری برای طفل و جامعه خواهد داشت. نقش حمایتی دولت‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد در برابر بهره‌کشی برخط از کودکان و جرم‌انگاری این مسئله بسیار حیاتی می‌نماید، اما مسئله فراتر از جرم‌اَنگاری در ارتباط با کودکان معارض یا مجبور، نحوه مواجهه دستگاه قضائی با آنهاست. در ماجرای انتشار ویدئوهایی با محتوای جنسی از یک پسربچه با دو دختر، معاون پلیس فتا به‌درستی اظهار داشته که کودکان صرفا بازیگر این ویدئوها بوده، بازی‌گردان اصلی، افراد دیگر و خانواده این بچه‌ها هستند. با این فرض، دو پرسش مطرح می‌شود: نخست اینکه دختران بازیگر چرا و به چه اتهامی با صدور قرار مجرمیت مواجه شده‌اند؟ مگر نه اینکه ایشان، تحت اجبار و استثمار اقتصادی نزدیکانشان، خود، بزه‌دیده جرم به شمار می‌روند؟ آیا در معرض اتهام قراردادن کودکانِ کار این پرونده، خود منجر به نوعی بزه‌دیدگی ثانویه نمی‌شود؟ مسئله دوم عنوان اتهامیِ منجر به صدور قرار مجرمیت است که تا لحظه نگارش این سطور، اطلاعی از آن نداریم. قانون‌گذار ایران تسهیل ارتکاب اعمال منافی عفت در فضای مجازی را جرم‌انگاری کرده است اما آیا استفاده از اطفال برای تولید چنین محتوایی جرم به شمار می‌رود؟ در پی یافتن پاسخ پرسش‌هایمان، بدوا سراغ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان (مصوب ۹۹،۰۲،۲۳) می‌رویم: بندهای ۷ و ۸ از ماده ۱۰ این قانون، استفاده از کودکان برای تهیه و تولید آثار سمعی و بصری مبتذل و عرضه و بارگذاری محتوا یا اثر را جرم‌انگاری کرده است اما آنچه مجددا مورد ابهام و البته تفسیر مضیّق قرار می‌گیرد، تعریف بند ح ماده ۱ قانون مذکور از واژه «مبتذل» است: «هرگونه محتوا یا تصویری که دارای صحنه یا صُوَر قبیحه باشد». تبصره ۱ ماده ۳ قانون مجازات فعالیت‌های غیرمجاز در امور سمعی و بصری به تعریف جامع‌تری از واژه پرداخته است: « آثار مبتذل... دارای صحنه‌ها و صور قبیحه بوده و مضمون مخالف شریعت و اخلاق اسلامی را تبلیغ و نتیجه‌گیری می‌کنند». برداشت نگارنده از مشاهده ویدئوها این است که آثار منتشرشده مشمول هیچ‌یک از تعاریف فوق نبوده، ناگزیر به تفسیر به‌نفع متهم و اکتفا به مجازات موضوع ماده ۱۵ قانون حمایت از اطفال ناظر بر برخورد قانونی با صرفِ بهره‌کشی اقتصادی از نوجوانان هستیم؛ اما مسئله به همین‌جا ختم نمی‌شود؛ چراکه ویدئوها حاوی پیامی خلاف عرف و نامتناسب با اقتضائات سنی کودکان است. در نتیجه نیازمند بازدارندگی خاص‌تری برای جلوگیری از ارتکاب رفتارهای مشابه هستیم. بازدارندگی‌ای که اگرچه در قانون مترقی اخیرالتصویب مورد پیش‌بینی دقیق قرار نگرفته اما بند ۱ ماده ۶۴۰ قانون مجازات اسلامی صراحتا به آن استناد کرده است: «اشخاص ذیل به حبس از سه ماه تا یک سال و جزای نقدی از ۲۵۰۰۰۰۰ریال تا ۱۰۰۰۰۰۰۰ریال و تا ۷۴ ضربه شلاق یا به یک یا دو مجازات مذکور محکوم خواهند شد: ۱ - هرکس نوشته یا طرح، گراور، نقاشی، تصاویر، مطبوعات، اعلانات، علائم، فیلم، نوار سینما و یا به طور کلی هر چیز که عفت و اخلاق عمومی را جریحه‌دار نماید، برای تجارت یا توزیع به نمایش و معرض انظار عمومی گذارد یا بسازد یا برای تجارت و توزیع نگاه دارد». بنابراین با فرض عدم شمول بندهای ۷ و ۸ ماده ۱۰ قانون حمایت، استناد به این ماده از قانون مجازات اسلامی می‌تواند مستند مقام قضائی برای تفهیم اتهام و اثبات ارتکاب عمل مجرمانه قرار گیرد. ضمن اینکه رفتار ارتکابی والدین یا اقوام کودک مصداق جرم تحریک ترغیب یا آموزش به ارتکاب جرائم منافی، موضوع صدر بند ب ماده ۷۴۳ قانون مجازات اسلامی است. هرچند این ماده ناظر بر افراد زیر ۱۸ سال نیست، اما از آنجا که مورد مطروحه با سوءاستفاده از اطفال و نوجوانان ارتکاب می‌یابد، می‌تواند مصداق فعل واحد و عناوین متعدد مجرمانه باشد. قانون مدنی پا را از صِرف سزادهی فراتر نهاده، در ماده ۱۱۷۳ اصلاحی، چنین حکم می‌کند: «هرگاه در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی والدین... صحت جسمانی یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد، محکمه می‌تواند به تقاضای اَقربای طفل یا... هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند، اتخاذ کند. بند ۴ ماده، «سوءاستفاده از طفل یا اجبار او به ورود در مشاغل ضداخلاقی» را از مصادیق عدم مراقبت از طفل برشمرده که جای بسی امیدواری است؛ زیرا در شرایطی که فرهنگ عمومی در حال تغییر است و قوانین در بسیاری زمینه‌ها نامنطبق با شرایط زمانه تدوین شده‌اند می‌توان امیدوار بود که دست‌کم در چنین مواردی این کودکان با آسیب کمتری مرحله گذار از نوجوانی به جوانی را طی کنند.

استثمار کودکان برای یک مشت دلار

درآمدهای میلیونی در جیب والدین کودکان اینفلوئنسر

شرق: این روزها منابع رسانه‌ای شخصی مانند ویدئوهای خانگی به سرعت به بازاری پرسود تبدیل شده‌اند که پرسش‌های سختی را در مورد نقش والدین در حفاظت از حقوق فرزندانشان در این فضای تجاری جدید ایجاد می‌کند. ابر تاریکی که بر فراز این پدیده جدید سایه انداخته، این واقعیت است که والدین به طور هم‌زمان قدرت سودبردن از مشارکت فرزندان خود در این فعالیت تجاری را دارند و در برابر این تجارت پرسود ناقض حقوق کودکان هستند. آمار جهانی نشان می‌دهد کودکانی که دنبال‌کنندگان زیادی در رسانه‌های اجتماعی دارند یک صنعت میلیون دلاری را در جهان رقم زده‌اند. از طرفی خانواده کودکان اینفلوئنسر که دنبال‌کنندگان بالایی دارند، سالانه تا ۲۶ میلیون دلار از طریق تبلیغات و به اشتراک‌گذاری محتوای حمایت‌شده درآمد کسب کرده‌اند. در چنین شرایطی است که کودکان در معرض خطر شدید استثمار قرار دارند، زیرا آنها فاقد حق قانونی برای درآمدهایی هستند که به دست می‌آورند، یا شرایط کاری ایمن و حمایت از طریق قوانین کار را ندارند. در واقع، قانون آن‌قدر دست خانواده‌ها را برای تصمیم‌گیری درباره کودکان بازگذاشته است که مقررات چندانی در مورد تولید محتوای رسانه‌های اجتماعی شامل کودکان وجود ندارد.

کودکان اینفلوئنسر یا همان «Kidfluencers» دقیقا مشکلاتشان شبیه به مشکلاتی است که کودکان به عنوان بازیگر تجربه می‌کنند. ازدست‌دادن حریم خصوصی، کار کودک، استثمار کودکان و محرومیت از فرصت‌هایی مانند ازدست‌دادن مدرسه همگی خطرات رایج هستند و همچنین آسیب‌های فیزیکی و روانی اضافی مانند اعمال استثمارگرانه به دلیل ماهیت غیرقابل تنظیم فضای رسانه‌های اجتماعی از دیگر مسائلی است که این کودکان با آن روبه‌رو هستند. آنها بدون قوانین کار حمایتی یا مجوز کار، در معرض ساعات کاری بی‌نهایت بدون هیچ مقرراتی در مورد رفاه یا زمان استراحت و تفریح خود هستند. بسیاری از والدین و سرپرستان به این ایده اعتراض مغلطه می‌کنند که آنها مشوق فرزندان خود نبوده‌اند و این انتخاب فرزندان امروزی است که در فضای دیجیتال زندگی کنند زیرا از این پلتفرم‌ها لذت می‌برند. به طور معمول، این دیدگاه‌ها بر جنبه‌های مثبت تعامل کودک با دنیای رسانه‌های اجتماعی، مانند قرارگرفتن در معرض مهارت‌های کارآفرینی و توسعه کسب‌وکار تمرکز می‌کنند. این در حالی است که این والدین مکررا مضرات بالقوه قراردادن زندگی فرزندان خود در معرض مخاطبان زیادی که زندگی فرزندانشان را زیر نظر دارند و به حریم خصوصی آنها تجاوز می‌کنند نادیده می‌گیرند. رایان ۱۰ساله مانند سایر کودکان از بازی با اسباب‌بازی‌های مختلف لذت می‌برد: سه‌چرخه، ماشین اسباب‌بازی، فیگور عروسکی، آشپزخانه‌بازی و... . او با این اسباب‌بازی‌ها بازی می‌کند، خانواده‌اش از او فیلم می‌گیرند و در صفحات مجازی منتشر می‌کنند. فیلم‌های او توسط میلیون‌ها نفر دیگر تماشا می‌شود. برای سال‌ها، رایان تقریبا هر روز اسباب‌بازی‌های خود را در یک ویدئوی جدید باز می‌کرد و خانواده او مبالغ زیادی را به جیب زدند. حالا دیگر کودکان کار فقط همان بچه‌های مظلومی نیستند که در گوشه خیابان فال‌فروشی می‌کنند یا در زیرزمین‌های تاریک به کار تولید مشغول‌اند، آنها حالا ستاره‌های کوچک تمام‌وقتی هستند که به جای بازی‌کردن با دوستانشان مجبورند فیگور بگیرند تا پول بی‌حدوحصری به حساب خانواده‌هایشان واریز شود.

واقعیت اینفلوئنسر کودک بودن

با ظهور رسانه‌های اجتماعی، نوع جدیدی از شغل معرفی شد: «اینفلوئنسر». «اینفلوئنسر» اصطلاح محاوره‌ای برای افرادی است که دنبال‌کردن و تعامل در رسانه‌های اجتماعی با آنها به اندازه‌ای زیاد است که توانایی تأثیرگذاری بر مخاطبان زیادی را دارند. این تأثیر اغلب منجر به قراردادهای حمایت مالی با برندها می‌شود که در آن تأثیرگذاران برای تبلیغ محصولات یا تجربیات در پلتفرم‌های خود پول دریافت می‌کنند. شاید جای تعجب نباشد که با توجه به پتانسیل درآمدزایی، اینفلوئنسرهای کودک شروع به ظاهرشدن در پروفایل والدین خود کردند. تأثیرگذاران کودک که به آنها «کودک‌فلوئنسر» نیز گفته می‌شود، اغلب قبل از اینکه توانایی صحبت‌کردن داشته باشند، در کانون توجه رسانه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند. از آنجایی که اکثر پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی برای داشتن یک نمایه یا همان پروفایل به کاربرانی که بیش از ۱۳ سال دارند نیاز دارند، اغلب این والدین هستند که در واقع حساب‌های فرزندان خود را مدیریت می‌کنند و این کودکان، مانند رایان، «تحت فشار مداوم برای تولید محتوا به طور منظم هستند». در اصل، زندگی این کودکان مانند تلویزیون واقعیت است که روی یک پلتفرم غیرمتمرکز قرار گرفته است که به میلیون‌ها نفر دسترسی دارد. در حالی که برخی از والدین اصرار دارند که آنها هستند که کار واقعی مربوط به مدیریت یک پلتفرم اینفلوئنسر را انجام می‌دهند و بچه‌ها صرفا «سرگرم می‌کنند»، واقعیت این ترتیبات ثابت می‌کند که مسئله به سادگی ضبط بامزگی حرکات یک کودک نیست. این دقیقا یک کار تمام‌وقت است. م، مادر یکی از شخصیت‌های مشهور اینستاگرامی که حالا پنج‌ساله است، در برابر این ادعا می‌گوید: «کودک من کار نمی‌کند و اگر روزهایی باشد که دلش نخواهد با ما همراهی کند، هیچ اصراری نیست؛ مگر اینکه، ما در برابر یک تولید محتوا از قبل پول گرفته باشیم!». بسیاری از کودکان تأثیرگذار، فعالیت خود را از دوران جنینی شروع کرده‌اند. صفحه آنها با تصاویری از تست بارداری و سونوگرافی آغاز به کار کرد. حتی فیلم لحظه تولد برخی از آنها نیز در اینترنت وجود دارد. بله این کودکان در اینترنت به‌دنیا آمده‌اند و حتی قبل از اینکه بتوانند صحبت کنند، تأثیرگذار بوده‌اند. سال‌های زیادی است که سازمان‌های بین‌المللی در تلاش هستند تا بتوانند از کودکانی که برخلاف توان فیزیکی و روحی خود، مجبور به انجام کارهای سخت هستند دفاع کنند و قوانین جهانی و بشردوستانه را در حمایت از آنها تدوین کنند، نمونه این تلاش‌ها دو کنوانسیون «حداقل سن کار» و «بدترین شکل‌های کار کودکان» است. به سبب این دو کنوانسیون، کودکان از کارکردن منع می‌شوند و روز ۱۲ ژوئن مصادف با ۲۲ خرداد، روزی برای اعلام جهانی این ممنوعیت است؛ «روز جهانی منع کار کودک». «کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک» و توصیه‌نامه مکمل آن در سال ۱۳۸۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان ایران رسیده و متن این قانون نیز در سایت سازمان بهزیستی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی کشور قرار گرفته است. بنابر ماده ۳ این مصوبه، سه مورد از بدترین اشکال کار کودک عبارت‌اند از: ۱- کلیه اشکال بردگی یا شیوه‌های مشابه بردگی. ۲- استفاده، فراهم‌کردن یا عرضه کودک برای روسپی‌گری، تولید زشت‌نگاری یا اجراهای زشت‌نگارانه. ۳- کاری که به دلیل ماهیت آن یا شرایطی که در آن انجام می‌شود، احتمال دارد برای سلامتی، ایمنی یا اخلاقیات کودکان ضرر داشته باشد.

استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند برای سلامت و رفاه کودکان مضر باشد، کودکانی که برای مقابله با چالش‌های داشتن یک حساب رسانه اجتماعی مجهز نیستند. علاوه بر این، صفحات پرطرفدار مجازی در طول تاریخ نتوانسته‌اند از رفاه کودکان در سیستم‌عامل‌های خود محافظت کنند. آنها منعکس‌کننده نگرانی‌های کارشناسان ایمنی کودکان هستند که نگران شرمساری بدن، آزار و اذیت اینترنتی و نظافت احتمالی جنسی هستند.

دریچه

زن زندانی به کمک خیران و خوانندگان «شرق» از زندان آزاد شد

شرق: زنی که ۱۰ سال از عمرش را به خاطر پول‌هایی که شریکش از او دزدید، در زندان سپری کرده بود و هفته گذشته فراخوان کمک به او در روزنامه «شرق» منتشر شده بود، با کمک خیران از زندان آزاد شد.

این زن جوان که میترا نام دارد، ۱۰ سال قبل به خاطر اینکه از سوی شریکش مورد کلاهبرداری قرار گرفت و نتوانست دیون مردم را بپردازد، زندانی شد. زمانی که میترا زندانی شد، ۳۰ساله بود و حالا ۴۰ساله است.

او درباره آنچه برایش اتفاق افتاده است، گفت: من به همراه آقایی یک شرکت فروش لیزینگی خودرو داشتیم، بعد از اینکه مشتریان از ما خرید کردند و پول کلان جمع شد، یک شب شریکم بدون اینکه من بدانم چه شده است، همه پول‌ها را به خارج منتقل کرد و خودش هم از ایران خارج شد. یک هفته بعد من متوجه شدم چه اتفاقی افتاده است و آن زمان خانه‌ام ویران شده بود. با شکایت مال‌باختگانی که حالا دستشان فقط به من می‌رسید، زندانی شدم، پدر و مادرم هرچه داشتند فروختند تا من از این وضعیت نجات پیدا کنم؛ اما نشد؛ بدهی آن‌قدر سنگین است که امکان جبران آن به این زودی‌ها نیست. همه اموال خودم و پدر و مادرم به باد رفت و من هم ۱۰ سال از عمرم را در زندان ماندم. این زن گفت: بعد از ۱۰ سال یکی از مال‌باختگان که به چشم دید واقعا چیزی ندارم و هرچه دارم از دست داده‌ام، برایم سند گذاشت تا چند روزی به مرخصی بیایم.

در این مدت درخواست اعسار دادم و قبول شد، حالا من و پدر و مادرم شبانه‌روز داریم کار می‌کنیم و اقساط پول‌های مردم را می‌دهیم؛ اما دراین‌میان بدهی ۲۰ میلیون تومانی دارم که شاکی حاضر نیست به من فرصت بدهد و اگر نتوانم در یک هفته پول را تأمین کنم، باید با حکم جلبی که شاکی دارد، به زندان برگردم و این وضعیت من را سخت‌تر می‌کند؛ چون باعث می‌شود نتوانم کار کنم و بدهی‌های مردم را بدهم. من و پدر و مادرم هرچه درآمد داریم، بدهی می‌دهیم و با کمک دیگران زندگی را می‌گذرانیم.

وقتی این خبر در روزنامه «شرق» منتشر شد، پس از ۷۲ ساعت این مبلغ از سوی خیران و خوانندگان «شرق» جمع‌آوری شد و به حساب انجمن حمایت از زندانیان ری واریز شد.

جدول ۴۲۴۸ • طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- گذرگاه سرپوشیده برای عرضه کالا به خریداران- خوشه گندم- لغوکردن ۲- اولین هوانورد ایرانی که دوره آموزش خلبانی دید ۳- قلعه- زره‌ساز- نام کوچک هیتلر ۴- نام هم‌وطن آذربایجانی- کمترین- آبادکننده- اسفنج مصنوعی ۵- تمام‌کردن- تهیدست ۶- بازداشتن- از ملزومات ماهیگیری- دریدن- دست عرب ۷- روز وصل دوستداران ... باد- بالاترین مقام نظامی اروپایی- دروغی ۸- یکی از دو جنس- سیستمی برای نمایش تصویر رنگی در تلویزیون- از ارائه‌های ادبی ۹- کرم‌خورده- سوره عروس قرآن- امر به یافتن ۱۰- بتی در عصر جاهلی- چغندر پخته- ادب‌آموختن- خضاب ۱۱- شهری در خوزستان- جنگ‌افزاری شبیه شمشیر ۱۲- خطایی در بسکتبال- آسان- حشره چسبنده- قدم یکپا ۱۳- خوش‌بوکننده شیرینی- نویسنده رمان سه تفنگدار- سخن درگوشی ۱۴- آخرین اثر داستایوفسکی که از شاهکارهای ادبی جهان است ۱۵- دستوری- مخدر توهم‌زای صنعتی- چیستی

عمودی:

۱- نوعی جنگ‌افزار بسیار مرگ‌بار- از تیم‌های فوتبال اسپانیا ۲- یک‌یک مردم- فاقد خصلت‌های پسندیده- ریز نمرات ۳- سوره سی‌ونهم قرآن- به دار آویختن- گل انار ۴- وسایل- هیئت وزیران- دستی ۵- برهنه- ظرف آب سربازان- دستگاه تولید بخار ۶- نوعی ماهی استخوانی خوراکی- واحدی برای اندازه‌گیری وزن فلزات گران‌بها- غذای بیمار ۷- گرسنه نیست- خانم کارآگاه- تماشایی ۸- فرمان‌های مغز را به اندام‌های بدن می‌رساند- خبر خوش- لفافه ۹- میوه‌ای روغنی- پیوستن- پشت ابر نمی‌ماند ۱۰- نفی عرب- داروی افزایش تحرک گوارش- یاری‌کننده ۱۱- نوعی کف‌پوش- متحرک- مادر عرب ۱۲- صورت پنجم از صور فلکی- اولین رقم از سمت راست عدد- هدایت‌کننده ۱۳- ظرف نوشیدن مایعات- قانونی که توسط دولت به مجلس پیشنهاد می‌شود- مقام و منزلت ۱۴- چیره- برابر- شکلی هندسی با چهار ضلع برابر ۱۵- یک‌نفره- آماده‌سازی مواد زاید برای استفاده مجدد

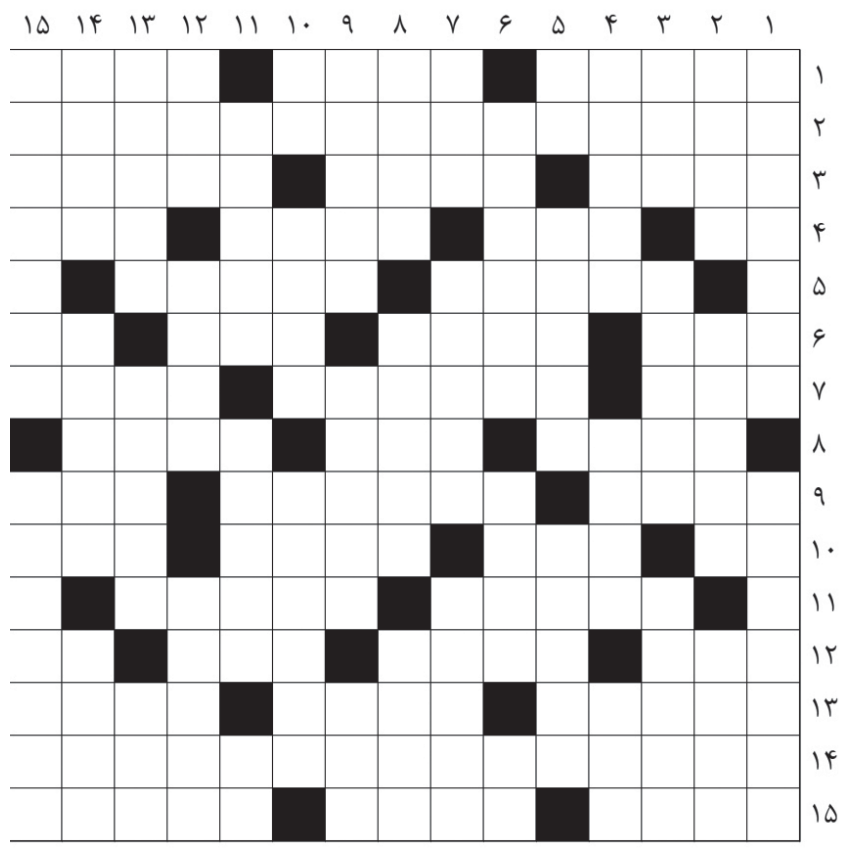

حل سودوکو سخت

۵	۳	۷	۸	۴	۶	۲	۹	۱
۱	۶	۹	۲	۷	۵	۳	۸	۴
۴	۲	۸	۹	۳	۱	۶	۷	۵
۷	۸	۴	۱	۵	۳	۹	۲	۶
۹	۵	۳	۶	۲	۸	۱	۴	۷
۲	۱	۶	۴	۹	۷	۸	۵	۳
۸	۷	۲	۳	۶	۴	۵	۱	۹
۶	۴	۱	۵	۸	۹	۷	۳	۲
۳	۹	۵	۷	۱	۲	۴	۶	۸

حل سودوکو ۳۲۴۳

۳	۴	۷	۹	۶	۵	۱	۸	۲
۸	۹	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲	۶	۵	۸	۱	۷	۴	۳	۹
۵	۳	۸	۴	۷	۶	۲	۹	۱
۶	۱	۹	۵	۲	۳	۷	۴	۸
۷	۲	۴	۱	۸	۹	۳	۵	۶
۴	۵	۶	۷	۹	۲	۸	۱	۳
۱	۷	۳	۶	۵	۸	۹	۲	۴
۹	۸	۲	۳	۴	۱	۶	۷	۵

حل جدول ۴۲۴۷

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ا	س	ت	ع	م	ر	ا	ن	■	س	و	ب	ا	س	ا
۲	ق	ر	ق	■	ک	ا	ر	ا	م	ل	■	م	و	ک	ت
۳	د	■	و	ق	ی	ح	■	ز	خ	م	ی	■	ن	س	ی
۴	س	ب	ی	ل	■	ر	س	ا	م	■	م	ن	س	ک	■
۵	■	ا	ت	ا	ن	و	ل	■	ر	م	ا	د	■	ه	ا
۶	ی	ل	■	ب	ی	ح	ا	ل	■	ا	م	ر	ا	■	ف
۷	ا	ن	ز	ی	م	■	م	ج	م	ر	■	ت	م	ا	س
۸	س	د	ر	■	ه	ش	ت	ب	ه	ش	ت	■	ا	ل	ا
۹	م	ه	د	ی	■	ک	ی	ا	ن	■	ی	ا	ر	ا	ن
۱۰	ی	■	ه	م	ت	ا	■	ز	ا	ب	ل	ی	■	ز	ه
۱۱	ن	و	■	ی	ا	ر	و	■	و	ا	ر	س	ت	ه	■
۱۲	ا	ر	ن	ب	■	ل	ا	ی	ی	■	ن	ق	ر	■	ه
۱۳	ا	ر	ا	■	ه	ر	ت	ز	■	ک	م	ا	ل	■	و
۱۴	ب	ی	ن	ه	■	س	ا	ن	ر	و	ف	■	ی	س	ر
۱۵	ا	س	ت	د	ع	ا	■	ا	س	ت	ر	ا	ل	ی	ا

سودوکو سخت ۳۲۴۴

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

			۲			۴		
		۳			۴		۱	
	۹	۱					۷	
۱			۷				۶	۸
۳								۵
۶	۸				۱			۳
	۳					۶	۹	
	۵		۹			۲		
		۴			۸			

سودوکو ساده ۳۲۴۴

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۸	۷	۲		۹		
	۱	۷	۶				۲	۳
					۳			۷
۱						۸	۵	
۸	۹	۳		۵		۶	۷	۱
	۶	۴						۹
۷			۱					
۴	۸				۹	۳	۱	
		۱		۳	۴	۷		